

Lausunto

17.08.2021

Asia: VN/12646/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kolmannen maan kansalaiselle ehdotetaan myönnettävän ensimmäinen oleskelulupa opiskelun perusteella suoraan koko tutkinnon tai opintojen suorittamisen keston ajalle. Nykyisin lupa myönnetään enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan, vaikka korkeasteen tutkintojen tavoitesuoritusajat ovat huomattavasti tätä pidemmät. Uudistuksen myötä oleskelulupaa ei ole tarvetta uusaa määrääjain. Lisäksi hallituksen esityksen mukaisesti korkeakouluopiskelijoiden lupatyypin muutettaisiin tilapäisestä jatkuvaksi, työnhakulupaa pidennettäisiin, säädettäisiin kansallisesta opiskelijan luvasta, harjoittelua ja tutkimustoimintaa koskevat lupaperusteet keskitettäisiin samaan lakiin ja työnteko-oikeus sääntelyä uudistettaisiin ja täsmennettäisiin.

Tavoitteena on sujuvoittaa prosesseja sekä helpottaa kolmansien maiden kansalaisten maahan jäämistä. Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry:n mukaan esityksen mukaiset maahantulon uudistusehdotukset tukevat hyvin koulutuspoliittisia tavoitteita. Toteutuessaan esitys helpottaa tutkijoiden ja opiskelijoiden tilannetta tukemalla sekä vahvistaa Suomen kilpailukykyä. Näin voidaan vahvistaa lupaavien kansainvälisten opiskelijoiden saapumista Suomeen ja heidän jäämistään Suomen työmarkkinoille. Unifi pitääkin sekä lupien pidentämistä opintojen suorittamisen keston ajaksi että tutkinnon suorittamisen jälkeen myönnettävän oleskeluluvan voimassaoloajan pidentämistä erittäin kannatettavina uudistuksina.

Esityksen mukaan muutosesitystä valmistelleessa ”hankkeessa on työryhmätyöskentelyn loppuvaiheilla ollut esillä vaihtoehtona säätää myös tutkintoa suorittaville tohtoriopiskelijoille pidemmästä luvasta, jossa toimeentulo vaatimus olisi rakennettu samalla tavalla kuin opiskelijoilla.” Esityksen mukaan oleskelulupia ei jatkossakaan myönnettäisi koko tohtorintutkinnon suorittamisen ajaksi. Perusteina tälle annetaan muun muassa se, että ohjeellista suoritusaikaa ei ole määritelty laissa ja se, että uudistuksen vaikutusarviointia ei ehditty tehdä lainvalmistelun aikana. Esityksen mukaan ehdotettua muutosta ei ilman laajempaa selvittelyä ja tarkempaa tietoa ole

mahdollista toteuttaa. Unifi katsookin, että laajemmat selvitykset on syytä aloittaa, jotta myös tohtorintutkintoa suorittavien osalta luvan pidentämistä nykyisestä voidaan harkita. Tohtoritutkintoa suorittavien oleskelulupa voitaisiin myöntä esimerkiksi neljäksi vuodeksi. Tohtoriopintojen HOPS (henkilökohtainen opintosuunnitelma) tehdään pääsääntöisesti neljän vuoden päätoimista työskentelyä/tohtoriopiskelua ajatellen ja sitä päivitetään tarvittaessa.

Unifi korostaa, että lain täytäntöönpanossa on huolehdittava siitä, että viranomaisten tulkinnat lupakäsittelyssä ovat yhdenmukaisia ja lupaohjeistus selkeää. Lisäksi joustavuutta lupahakemuksiin toisi se, että ensimmäistä oleskelulupaa hakevat henkilöt voisivat asioida nykyistä joustavammin myös esimerkiksi muissa pohjoismaisissa tai EU-lähetystöissä.

Unifi pyytää lisäksi huomioimaan mahdolliset yliopistojen antamat lausunnot.

Ajalin Elina
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry - Puheenjohtaja Keijo
Hämäläinen, toiminnanjohtaja Tanja Risikko